

Číslo: 4024/2021-2022

SPRÁVA
o výsledkoch školskej inšpekcie
vykonanej v dňoch **od 17. 01. 2022 do 19. 01. 2022**

Názov kontrolovaného subjektu	
Základná škola s materskou školou, Šalgovce 112	
Zriaďovateľ	Obec Šalgovce

Vedúci zamestnanci kontrolovaného subjektu:

Mgr. Martina Bistáková, riaditeľka školy

Marcela Rubaninská, zástupkyňa riaditeľky pre materskú školu

V súlade s poverením na **tematickú** inšpekciu č. 4024/2021-2022 zo dňa 14. 01. 2022 **inšpekciu vykonali:**

PhDr. Kvetoslava Mikulová, školská inšpektorka – ŠIC Nitra

Mgr. Janka Kniebüglová, školská inšpektorka – ŠIC Nitra

1 PREDMET ŠKOLSKEJ INŠPEKCIE

Stav realizácie hudobnej výchovy a podpory rozvíjania hudobnej gramotnosti detí v materských školách.

1.1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE

Materská škola (ďalej MŠ) podľa zriaďovateľa		štátna	
Forma výchovy a vzdelávania		celodenná, poldenná	
Počet tried	2	Vyučovacia jazyk	slovenský
Počet detí	40	<i>z nich počet detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ďalej ŠVVP)</i>	3
		<i>z nich počet detí zo sociálne znevýhodneného prostredia (ďalej SZP)/marginalizovanej rómskej komunity (ďalej MRK)</i>	0
Počet pedagogických zamestnancov	3	<i>z nich počet vedúcich pedagogických zamestnancov MŠ</i>	1
Počet pedagogických asistentov	1		

1.2 ZISTENIA A ICH HODNOTENIE

Formálne predpoklady pre plnenie zámerov hudobnej výchovy a podpory rozvíjania hudobnej gramotnosti detí

Školský vzdelávací program (ďalej ŠkVP) Zvedavko umožňoval uskutočniť výchovu a vzdelávanie v súlade s princípmi a cieľmi výchovy a vzdelávania školského zákona a štátneho vzdelávacieho programu (ďalej ŠVP) vo všetkých vzdelávacích oblastiach vrátane hudobnej výchovy. Zameranie školy sa orientovalo na oblasť zdravia, environmentálnu výchovu a spoznávanie zvykov a tradícií regiónu. *Podporovanie hudobnej gramotnosti* (ďalej HG) detí sa premietlo do vlastných cieľov integrovaných do organizačných foriem denného poriadku orientovaných na rozvíjanie ich základných hudobných schopností a hudobných prejavov. Zapracované *stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti* (ďalej VVČ) (rytmické, spevácke, inštrumentálne, hudobno-pohybové a dramatické činnosti a počúvanie hudby) vzdelávacej oblasti Umenie a kultúra ŠVP so zameraním na hudobnú výchovu (ďalej HV) a podporu rozvíjania HG detí v učebných osnovách a týždennom plánovaní VVČ doplnila škola interným metodickým materiálom obsahujúcim detské piesne, choreografie a hry s hudbou s tematikou jari, sluchové hry, hudobno-pohybové hry (Keď chcem byť tanečníkom, Hráme sa ako straky, Mravenisko, Rytmická zelenina, Hráme sa s hlasom, Hráme sa na muzikantov). ŠkVP bol prerokovaný v pedagogickej rade a rade školy (27. 08. 2021) a zverejnený vo vstupných priestoroch. *Učebnými osnovami* vzdelávacej oblasti Umenie a kultúra boli vzdelávacie štandardy ŠVP rozpracované do tém, vyvážené zameraných na formálnu a neformálnu HV, doplnené navrhovanými metódami a činnosťami na plnenie cieľov HV. Vzdelávacia aktivita s hudobným zameraním bola plánovaná viackrát do mesiaca, čo potvrdili všetky učiteľky v dotazníku zadanom školskou inšpekciou. Ďalej uviedli, že činnostiam s hudobným zameraním sa počas jedného týždňa venovali rozdielne, jedna do 30 minút a druhá viac ako 1 hodinu. *Podporné aktivity* na obohatenie výchovno-vzdelávacích činností a rozvíjanie hudobného cítenia, kultúrnych a spoločenských hodnôt (oslavy narodenín detí, Vianočné tradície, hudobný program Simsala, Fašiangová zábava a pochovávanie basy so živou hudbou, rozlúčka predškolákov) boli pre nepriaznivú pandemickú situáciu súvisiacu so šírením ochorenia COVID-19 organizované bez účasti verejnosti. Tradičné vystúpenia (Mikuláš, Vianočná besiedka, Deň matiek) škola pre rodičov zabezpečila prostredníctvom online prenosu, jeho záznam bol vytvorený s informovaným súhlasom zákonných zástupcov. *Tanečný krúžok* zameraný na rozširovanie pohybových i hudobných kompetencií 12-tich detí viedla podľa odpovede v dotazníku a dokumentácie kmeňová učiteľka.

Dokumentácia školy

Pravidlá a podmienky rešpektujúce výchovno-vzdelávacie záujmy a individuálne potreby detí, ich bezpečnosť i časový harmonogram boli uvedené v *školskom poriadku*. V *dennom poriadku* boli dôsledne uplatňované psychohygienické požiadavky striedania organizovaných a relaxačných činností i vymedzený čas na životosprávu a odpočinok. *Prevádzkový poriadok* obsahoval podrobnosti o úprave režimu dňa vrátane činností vedúcich k výchove a vzdelávaniu, požiadavkách na priestory a určenie kapacity, čím zohľadňoval vekové, fyzické a psychické osobitosti detí a mládeže. Zo zápisov v *triednej knihe* vyplynulo vyvážené striedanie hudobných oblastí (spevácke, inštrumentálne, rytmické, hudobno-pohybové, dramatické) v edukačných aktivitách zameraných na HV. V realizácii výchovno-vzdelávacieho procesu podľa dotazníka najčastejšie preferovali hudobno-pohybové, vokálne, inštrumentálne, percepčné, jedna uviedla menej časté zaraďovanie rytmických a hudobno-dramatických činností. Obsah záznamov triednej knihy nepotvrdil vyjadrenie učiteliek

v dotazníkoch o integrovaní činnosti s hudobným zameraním do ranného cvičenia, pobytu vonku, odpoľudňajšej činnosti i vzdelávacích aktivít s dopadom na komplexné rozvíjanie hudobnej a emocionálnej stránky rozvoja dieťaťa. *Pedagogická diagnostika* neobsahovala dosahovanú úroveň HG (sluchové vnímanie, pamäť, rytmus), formálne škálovanie nepodávalo obraz o stupni osvojenia si hudobných vedomostí, zručností, vôľových vlastností, vlôh i nadania detí. V pláne činnosti *tanečného krúžku* boli stanovené zámery a postupy rozvíjania hudobnej gramotnosti, ktoré podporovali zámery ŠkVP. Realizoval sa dvakrát za mesiac v popoludňajších hodinách s informovaným súhlasom zákonných zástupcov.

Činnosť poradných orgánov riaditeľa

V rámci činnosti poradných orgánov, ako uviedla riaditeľka školy v dotazníku, realizovali 1 *interné vzdelávanie* pedagogických zamestnancov k rozvíjaniu HG so zameraním na nácvik tanečných prvkov a choreografií. *Poznatky zo sebazvedávania prezentovala* zástupkyňa riaditeľky formou vypracovania metodických materiálov, ktoré boli učiteľkám prístupné. *Kontrolnú činnosť* u učiteľiek ani u detí z oblasti rozvíjania HV zástupkyňa riaditeľky neplánovala, čo malo negatívny dopad na uplatňovanie inovatívnych a aktivizačných metód. Zo záznamov pedagogickej diagnostiky a zasadnutí poradných orgánov nevyplývalo *monitorovanie a hodnotenie napredovania detí*, ako to uviedli zástupkyňa riaditeľky a učiteľky v dotazníkoch. Neriešenie pedagogických a didaktických problémov z oblasti HV na zasadnutiach poradných orgánov neiniciovalo učiteľky k sebareflexii a hľadaniu nových prístupov na činnosti s deťmi a stanovenie prognóz ich ďalšieho vývinu. Zápisnice z rokovaní *pedagogickej rady a metodického združenia* obsahovali informácie z *hodnotenia podporných aktivít i krúžku*. *Portfólio* tvorili videonahrávky vystúpení a aktivít v triede, zozbierané metodické materiály z oblasti HV. Popisy jednotlivých aktivít a metodické postupy v nich poskytovali možnosti na rozhovory s deťmi o porozumení slovám, obsahu, myšlienkam piesne, hudobnej skladby, realizáciu prípravných cvičení (dychové rozcvičky, hlasové rozcvičky, hry s hlasom), v menšej miere umožňovali deťom vyjadrovať vlastné myšlienky, pocity, nálady, zážitky hrou na rytmických a melodických nástrojoch, čo korešpondovalo s odpoveďou jednej učiteľky v dotazníku, no v procese nebol vytvorený priestor na ich praktické prezentovanie.

Personálne podmienky

Učiteľky *spĺňali kvalifikačné predpoklady i osobitné kvalifikačné požiadavky* na zabezpečenie odbornosti vyučovacieho procesu, v ostatných dvoch rokoch neabsolvovali vzdelávanie so zameraním na HV prostredníctvom externého poskytovateľa vzdelávania, čo uviedli aj v dotazníku. Plán profesijného rozvoja a ročný plán vzdelávania neobsahoval ciele na rozšírenie si hudobných kompetencií a rozvíjania HG detí, napriek tomu, že jedna učiteľka v dotazníku uviedla čiastočné problémy pri príprave alebo realizácii činností s hudobným zameraním so stanovením cieľa, naplnením obsahu, výberom učebných stratégií, náročnosťou činností s hudobným zameraním vzhľadom na individuálne výchovno-vzdelávacie potreby a momentálne dispozície detí. Neistotu vyplývajúcu z obmedzeného alebo chýbajúceho prístupu k informáciám, veľký počet detí v triede a organizačnú náročnosť aktivít napomáhajúcich rozvíjaniu hudobnej gramotnosti detí neoznačila ani jedna z nich za problém pri príprave činností s hudobným zameraním.

Priestorové podmienky

Veľkosť a dispozičné usporiadanie nábytku v triedach, priestor na pohybové aktivity podporovali rozvíjanie hudobno-pohybových spôsobilostí. Nevytvorený stály hudobný kútik s voľným prístupom detí k detským rytmickým nástrojom, hudobným nahrávkam obmedzoval

rozvíjanie sluchovo-percepčných schopností, inštrumentálnych zručností, rytmického a tonálne cítenie. Priestorové podmienky na realizáciu hudobných činností a počet detí podľa dotazníka považovali učiteľky za bezproblémové, no v čase inšpekcie boli využité v menšej miere.

Materiálno-technické podmienky

Fond detskej literatúry (básne, riekanky, piesne, hry), notové záznamy a hudobné nahrávky, materiálno-technické vybavenie na rozvíjanie HG detí (miniharmónium, zobcová flauta, Orffov inštrumentál a svojpomocne zhotovené rytmické hračky) umožňovali plniť ciele zámery vzdelávacej oblasti Umenie a kultúra. Podľa odpovedí v dotazníku učiteľky mali vzťah k hudobnej výchove, ako melodický sprievod k piesňam, hudobno-pohybovým hrám, hudobno-dramatickým aktivitám využívali najčastejšie Orffov inštrumentál, rytmické hračky a zobcovú flautu, čo v procese učenia nebolo pozorované s dopadom na osvojenie si správneho tvorenia tónu, nácviku čistej intonácie i zvládnutia rytmu deťmi. Z dotazníka vyplynulo, že učiteľky považovali vybavenie MŠ hudobnými nástrojmi, metodickými materiálmi s námetmi aktivít na rozvíjanie HG detí, odbornou literatúrou a prístup k informáciám za primerané. V procese učenia menej využívali zásobník hudobno-pohybových hier, riekaniek a piesní k témam a ročným obdobiam, čím sa ich osvojenie deťmi prezentáciou v čase priameho pozorovania dostatočne nepotvrdilo.

Výchovno-vzdelávacia činnosť

Preukázanie elementárnych hudobných schopností, zručností, návykov a napomáhanie k ich získavaniu sa zisťovalo v 2 triedach v organizačných formách denného poriadku počas dopoludnia.

V čase tematickej inšpekcie sa ani v jednej triede neuskutočnila ciele vzdelávacia aktivita so zameraním na hudobnú výchovu. Podľa týždenného plánu VVČ plnili štandardy vzdelávacích oblastí Jazyk a komunikácia a Človek a spoločnosť. Pri pozorovaní edukačného procesu v triede so zaradenými mladšími deťmi (2,5 – 4 ročnými) učiteľka v čase hier a činností prehrávala detské piesne, ktorým deti **porozumeli**, zároveň ich iniciovali k dobrej nálade a ochote vykonávať aktivity so zinnou tematikou (vyfarbovanie postáv, prezeranie kníh, hry v kuchynke), pri počúvaní si fixovali hudobno-sluchové vnímanie a predstavivosť. Deťom neboli poskytnuté podnety a sprístupnené hudobné pomôcky k objavovaniu a **rozvíjaniu svojich elementárnych hudobných zručností**, čo obmedzovalo ich aktívny prístup k hudbe i hudobnej tvorbe. Staršie deti v zdravotnom cvičení boli výrazne motivované hudbou a hudobno-pohybovou hrou a mladšie riekankami, aktívne si rozvíjali základné lokomočné pohyby, zmysel pre rytmus a koordináciu. Správny **nácvik dýchania** starších detí bol podporovaný relaxačnou hudbou v súlade s požadovanými metodickými postupmi, jeho nezaradenie u mladších detí malo dopad na zručnosť ovládať svaly dychového ústrojenstva, naučiť sa hospodáriť s dychom. Popri vykonávaní sebaobslužných činností pred podávaním desiatej menšie deti učiteľka spontánne nabádala k spevu známych piesní. Staršie deti vo viacerých organizačných formách **spievali prirodzene**, zvládli nástup a dodržanie rytmu piesne podľa **dirigentského gesta** učiteľky, bez udania tónu a využitia hudobného nástroja s dopadom na efektívne rozvíjanie tonálneho a rytmického cítenia detí. Intonačne čistý spev učiteľiek spolu s deťmi zabezpečil ich udržanie sa v tónine. Prípravné cvičenia, napriek tvrdeniu učiteľky v dotazníku sa nerealizovali, s dopadom na rozvíjanie vokálnych zručností a súvislý hlasový výcvik. Deti reagovali na hudbu adekvátnym pohybom rúk a nôh. Chôdzou a behom **rozlišovali pomalé a rýchle tempo, hudobné i nehudobné zvuky** (píšťalka, ozvučné drierka) zmenou smeru, počas relaxácie vedomím uvoľňovaním organizmu. **Vyjadrovali prvkami**

hudobnej dramatiky (spevom a pohybovým vyjadrením) obsah hudobno-pohybovej hry, piesne a riekanky, čo podporovalo nadobúdanie sluchovo-motorických schopností. Vyjadrenie učiteliek v dotazníkoch, že využívajú prepájanie činnosti s hudobným a predčitateľským zameraním na **objavovanie súvislostí rytmu s rečou** bolo počas hospitácie pozorované u starších detí pri rozkladaní slov na slabiky, u mladších objavovanie a spájanie rytmickej a stránky hovorenej reči a hudby podporované nebolo s dopadom na nadobúdanie predčitateľskej gramotnosti. Jedno dieťa so ŠVVP sa primerane zapájalo, zvládalo všetky úlohy spolu s ostatnými deťmi. Druhé dieťa v prítomnosti asistentky riešilo individuálne úlohy, odmietalo zapojiť sa medzi ostatné deti. V rozpore s tvrdeniami učiteliek smerom k hudobným činnostiam spätnú väzbu deťom neposkytovali, **záverečné hodnotenie** neuplatnili, k vzájomnému hodnoteniu výkonov deťom priestor nevytvorili, čím nepodporovali ich sebareflexiu.

2 ZÁVERY

Zámery školy zo vzdelávacej oblasti Umenie a kultúra v Školskom vzdelávacom programe Zvedavko boli v súlade s princípmi a cieľmi výchovy a vzdelávania školského zákona a Štátneho vzdelávacieho programu. Vytýčené vlastné ciele a zadané stratégie výchovy a vzdelávania integrované do organizačných foriem denného poriadku vytvárali predpoklady k rozvoju hudobnej a estetickej gramotnosti. Komplexnosť plánovania učebných osnov umožňovala vyvážené plnenie formálnej a neformálnej hudobnej výchovy. Podpornými aktivitami škola umocňovala kultúrno-spoločenský život detí v materskej škole a tanečným krúžkom rozširovala ich pohybové i hudobné spôsobilosti. Integrovanie hudobných činností do ranného cvičenia, pobytu vonku, odpoľudňajšej činnosti i vzdelávacích aktivít v triednych knihách nebolo potvrdené. Pedagogická diagnostika nesledovala všetky úrovne hudobnej gramotnosti, nevytvorila predpoklady na objektívne posúdenie napredovania detí. Školský poriadok rešpektoval výchovno-vzdelávacie záujmy a individuálne potreby detí, ich bezpečnosť, pracovný a denný poriadok zabezpečoval psychohygienické požiadavky. V rámci činnosti poradných orgánov smerom k rozvíjaniu hudobnej gramotnosti realizovali jedno vzdelávanie, okrem zástupkyne neprezentovali poznatky zo seba vzdelávania. Absencia kontrolnej činnosti mala dopad na sebareflexiu učiteliek smerom k integrovaniu hudobnej výchovy vo všetkých organizačných formách a uplatňovanie inovatívnych a aktivizačných metód. Monitorovanie detí bez písomného zaznamenania dosiahnutej úrovne jednotlivých spôsobilostí neumožňovalo stanoviť prognózu ich ďalšieho vývinu. Absencia diskusie o didaktických problémoch na zasadnutiach poradných orgánov, nesmerovala k zdokonaľovaniu odborných kompetencií z oblasti rozvíjania hudobnej výchovy. Zápisnice poradných orgánov obsahovali hodnotenia podporných aktivít i krúžku. Využívanie portfólia ku všetkým hudobným činnostiam umožňovalo uplatňovať výchovu hudbou založenú na zážitkovom a činnostnom princípe. Učiteľky spĺňali kvalifikačné predpoklady i osobitné kvalifikačné požiadavky na výkon činnosti s deťmi predškolského veku. Priestorové podmienky spĺňali pedagogicko-psychologické, hygienicko-zdravotné a sociálne hľadisko. Nezriadenie stáleho hudobného centra alebo kútika neumožnilo deťom spontánne manipulovať, poznávať rytmické hudobné nástroje a experimentovať s nimi. Efektívne využívanie nahrávok piesní zintenzívnilo emocionálne prežívanie hudby.

Hudobno-sluchové vnímanie, cvičenie na hudbu a riekanky iniciovali deti k hudobným činnostiam. Deti aktívne reagovali na hudobné podnety, zapájaním sa do spevu spolu s učiteľkou, pohybom rozlíšili pomalé a rýchle tempo, chápali obsah hudobno-pohybovej hry

a riekanky, staršie deti vedeli rozkladať slová na slabiky. Rozvíjaniu inštrumentálnych zručností, tonálnemu a rytmickému cíteniu prostredníctvom využívania hudobných nástrojov, vokálnych zručností, zaraďovaním prípravných cvičení, udávaním dirigentského gesta a tónu na správnu spevácku polohu, spájaniu rytmickej a hovorenej stránky bol u mladších detí kladený minimálny dôraz. Absencia záverečného hodnotenia a nevytvorenie priestoru na vzájomné hodnotenie sa detí nepodporovali rozvíjanie ich sebareflexie.

SILNÉ STRÁNKY

- vymedzenie vlastných cieľov na rozvíjanie hudobných kompetencií detí v školskom vzdelávacom programe.

OBLASTI VYŽADUJÚCE SI ZLEPŠENIE

- integrovanie hudobných činností do organizačných foriem denného poriadku a ich podpora vytvorením hudobného kútika,
- realizovanie kontrolnej činnosti smerom k rozvíjaniu hudobnej gramotnosti detí,
- riešenie pedagogických problémov, hodnotenie činnosti učiteliek a detí i vzdelávanie sa smerom k hudobnej gramotnosti na poradných orgánoch,
- rozvíjanie inštrumentálnych, vokálnych zručností, tonálneho a rytmického cítenia,
- spájanie rytmickej a hovorenej stránky u mladších detí,
- uplatnenie záverečného hodnotenia a rozvoj hodnotiacich spôsobilostí detí.

Zamestnanci, ktorých sa príslušné inšpekčné zistenia týkajú, boli s výsledkami a závermi oboznámení.

OPATRENIA ŠTÁTNEJ ŠKOLSKEJ INŠPEKCIE

Na základe zistení a ich hodnotení uvedených v správe o výsledkoch školskej inšpekcie Štátna školská inšpekcia uplatňuje voči vedúcemu zamestnancovi kontrolovaného subjektu tieto opatrenia:

odporúča

1. rozvíjať hudobnú gramotnosť detí integrovaním hudobných činností do organizačných foriem denného poriadku a vytvorením hudobného kútika na sebauplatnenie detí,
2. upriamiť vnútornú školskú kontrolu na realizáciu hudobnej výchovy a viesť hospitačné záznamy o činnosti učiteľky i diagnostické záznamy z monitorovania detí v oblasti rozvíjanie hudobnej gramotnosti a ich výsledky analyzovať na zasadnutí poradných orgánov,
3. zdokonaľovať profesijné kompetencie učiteliek vzdelávaním a riešením problematiky rozvíjania hudobnej gramotnosti detí na zasadnutí poradných orgánov,
4. uplatňovať záverečné hodnotenie činnosti detí a vytvárať im priestor na hodnotenie svojich výkonov a pokrokov.

PÍSOMNÉ MATERIÁLY POUŽITÉ PRI ŠKOLSKEJ INŠPEKCII

1. Školský vzdelávací program Zvedavko,
2. školský poriadok,
3. denný poriadok,
4. prevádzkový poriadok,
5. triedna kniha,
6. plán profesionálneho rozvoja a ročný plán vzdelávania pedagogických zamestnancov,

7. zápisnica z rokovania pedagogickej rady a metodického združenia,
8. plán kontroly výchovno-vzdelávacej činnosti,
9. dokumentácia k činnosti tanečného krúžku,
10. záznam z pedagogickej diagnostiky,
11. metodický zásobník piesní a hudobno- pohybových hier,
12. doklady o kvalifikovanosti učiteliek,
13. informačný dotazník pre riaditeľa materskej školy,
14. dotazník pre učiteľov materskej školy.

Správu o výsledkoch školskej inšpekcie vyhotovila:

školská inšpektorka: PhDr. Kvetoslava Mikulová

Dňa: 08. 02. 2022

PREROKOVANIE SPRÁVY

Na prerokovaní správy o výsledkoch školskej inšpekcie sa zúčastnili:

a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Nitra:

PhDr. Kvetoslava Mikulová

b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:

Mgr. Martina Bistáková

Prerokovanie správy o výsledkoch školskej inšpekcie potvrdzujú dňa 18. 02. 2022 v Nitre:

a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Nitra:

PhDr. Kvetoslava Mikulová

.....

b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:

Mgr. Martina Bistáková

.....

Vyjadrenie vedúceho zamestnanca kontrolovaného subjektu, ktorého sa zistenia týkajú (vedúci zamestnanec môže zaslať písomné vyjadrenie k obsahu správy do 5 dní pracovných od prerokovania):

Mgr. Martina Bistáková, riaditeľka školy

.....

Stanovisko školského inšpektora k vyjadreniu:

PhDr. Kvetoslava Mikulová, školská inšpektorka

.....

Na vedomie

Štátna školská inšpekcia Bratislava, úsek inšpekčnej činnosti